

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 67. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1817_309A-txt-shoot-idm2269.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Saaledes blev da Christendommen den herskende i Romerriget, efterat den i halvtrediehundrede Aar havde maattet friste Undertrykkelse og stundom haard Forfølgelse. Nero var den første Keiser som forfulgte de Christne med Ild og Sværd, men de mest udtænkte Pinsler kunde ei rokke deres Standhaftighed; thi de vidste, paa hvem de troede, og hverken Trængsel eller Død formaaede at skille dem fra den Christi Kjerlighed, der for deres Skyld havde lidt mere end de Alle, og vinkede dem nu i sin Faders Huus, hvor deres Værelser vare beredte. Neppe var ogsaa denne Forfølgelse endt, før Jesu Sanddruhed paa det Synligste bekræftedes ved Jerusalem's Forstyrrelse, og^{*70} frem for alt ved Tempets Brand, som han saa tydelig havde spaaet, og som Erobreren Titus, Søn af Vespasian, forgjæves søgte at hindre. Med fordoblet Frimodighed maatte fra denne Stund de Christne trodse Smerter og Død i Jesu Navn, og langt fra at lade sig skrække af den nærværende Tids korte Pinagtighed, maatte alle 68de, der havde Sjælen kjær, tye til det christne Samfund; saa gik det og: høi og bred løftede sig Christi Kirke paa de pinte Vidners (Martyrernes) Askedynger, og først i det 3die Aarhundredes sidste Halvdeel begyndte jordisk Attraa hos Mange at overvinde Længslen efter den Herlighed som hisset skulde aabenbares; i de sidste Forfølgelser saaes Mange at ofre Røgelse paa de Afgudsaltene, med hvilke selv Hedninge dreve Spot, og fornægtede saaledes den Herre som dem kjøbde, medens Andre med Guld og Sølv frakjøbde sig Delagtighed i hans Lidelser. Aarsagen hertil var deels, at mange Rige nu havde ladet sig døbe, men vilde tjene baade Gud og Mammon, deels, at Kristendommen var vanslægtet fra sin første Enfoldighed. Da de overordentlige Naadegaver, som oplyste de første Christnes Sind vare ophørte, udfordredes videnskabelig Dannelse til at forstaa de hellige Skrifter og forsvare Troen mod Jøder og Hedninge, men herved lokkedes mange Lærefædre til at hige efter kjødelig Viisdom og læmpe Skrifterne derefter, de troede tit ei længer Jesus, men sig selv, og bare ei gjerne hans Kors; Hver udlagde Skriften paa sin Viis, og under spidsfindig Ordkrig blev Kierligheden kold hos Mange. Ligesom Alexandrien blev det naturlige Sæde for Videnskabeligheden, saa var det og herfra den fornemmere Christendom, og det første stærkt omgribende Kætteri udgik. Allerede Origines, en i øvrigt høitbegavet og nyttig Kirkelærer fra Begyndelsen af det 3die Aarhundrede, hyldede tildeels en vilkaarlig Skriftfortolkning, og adskillige uchristelige Meninger, og i Constantins Dage stræbde Arius med meget Held at indbilde Folket den Løgn om Sønnen, at han var en timelig Skabning og ikke een Guddommelighed med Faderen, en Løgn som angreb i alle Maader Christendommens Grundpiller, thi dens Troværdighed beroer aldeles paa Jesu *fuldkomne* Sanddruhed, og dens Kraft paa hans Guddommelighed. Bifaldet Arius vandt, og Maaden hvorpaa man bestreed hans Løgn, vidnede lighed om den gamle Kirkes nærforestaaende Fald, thi verdslige vare begge, og det er hvad Sandheds Vaaben og Rige kan ikke være. Intet Under altsaa at aabenbart Hedenskab prøvede paa at tilbagevinde Spiret, Constantins Søn Constantius, som efter sin Broders Død blev Ene-Keiser, var en Arianer, og hans Søstersøn, den kjække og vittige men selvkloge og stolte Julian, fornægtede offentlig Troen, og stræbde at undergrave Kirken. Herren slog ham og hans Anslag vare frugtesløse, men desuagtet forværredes Kirkens Tilstand daglig, med Ambrosius kan man sige at den gamle Kirkes sidste Sule faldt, og forgjæves stræbde Augustinus at oprette den igjen, hans seierrige Kamp paa dens Gruus kunde blot frede om dens Skygge og bevare dens Ihukommelse til bedre Dage.